

prima instanță, Judecătoria Chișinău, sediul Rîșcani (N. Arabadji)
instanța de apel, Curtea de Apel Chișinău (Iu. Cotruță, L. Pruteanu, M. Guzun)

DECIZIE

17 octombrie 2018

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit
al Curții Supreme de Justiție,

în componență:

Președintele ședinței, judecătorul
judecătoriai

Valeriu Doagă
Svetlana Filincova
Tamara Chișca-Doneva
Victor Burduh
Nina Vascan

examinând recursurile declarate de către Alexandru Cudinov și Laurențiu-Vlad Grosu,

în cauza civilă, la cererea de chemare în judecată depusă de Alexandru Cudinov împotriva lui Laurențiu-Vlad Grosu, Ana – Maria Grosu și Vera Doruc, intervenient accesoriu notarul Maria Mardari, cu privire la recunoașterea proprietății comune în devălmășie a soților,

împotriva deciziei din 19 decembrie 2017 a Curții de Apel Chișinău, prin care s-au respins apelurile declarate de Alexandru Cudinov, Laurențiu-Vlad Grosu și Ana – Maria Grosu și s-a menținut hotărârea din 07 martie 2017 a Judecătoriai Chișinău, sediul Rîșcani,

c o n s t a ț ă:

La data de 05 iulie 2011, Alexandru Cudinov a depus cerere de chemare în judecată împotriva lui Laurențiu-Vlad Grosu și a Anei – Maria Grosu, intervenient accesoriu notarul Maria Mardari, cu privire la recunoașterea proprietății comune în devălmășie a soților și recunoașterea în calitate de moștenitor legal de clasa I.

În motivarea acțiunii, reclamantul, Alexandru Cudinov a indicat că, din anul 1984, a locuit împreună cu Grosu Eufrosinia în xxxxx, iar în anul 1991 au înregistrat căsătoria cu aceasta, conform actului de căsătorie nr. 27 din 27 decembrie 1991 și în anul 1993 au adoptat copiii, Laurențiu-Vlad Grosu și Ana-Maria Grosu.

Reclamantul a invocat că, în anul 2001 a desfăcut căsătoria cu Eufrosinia Grosu, însă au continuat să ducă o gospodărie comună până la data de 07 mai 2011, când a decedat Eufrosinia Grosu. Xxxxx îi aparține cu drept de proprietate comună în devălmășie, deoarece a fost dobândit în timpul căsătoriei cu Eufrosinia Grosu, iar valoarea apartamentului a sporit în timpul căsătoriei.

Reclamantul, Alexandru Cudinov a menționat că, dreptul de proprietate a Eufrosiniei Grosu, asupra apartamentului xxxxx a fost înregistrat la Oficiul Cadastral Teritorial la data de 26 noiembrie 1997, adică în timpul căsătoriei. Temeiul înscrierii în Registrul bunurilor imobile a servit certificatul nr. 108 din 13 noiembrie 1997, în care este indicat expres lista membrilor familiei titularului, printre care și Alexandru Cudinov.

Reclamantul a indicat că, în perioada traiului în comun, a fost efectuată o construcție auxiliară la apartamentul xxxxx, și anume a fost construit beciul în subsolul bucătăriei din apartament, care se încadrează în categoria construcțiilor capitale.

La fel, reclamantul, Alexandru Cudinov a invocat că, a posedat bunul în litigiu, cu bună-credință, sub nume de proprietar, pe parcursul perioadei de 27 ani cât a locuit în acest bun, achitând serviciile comunale, iar din anul 1997 și până în prezent, dispune de viză de domiciliu la această adresă.

Reclamantul, Alexandru Cudinov a menționat că, la data de 24 mai 2011, Vera Doruc s-a adresat notarului public Maria Mardari și a fost deschis dosarul succesoral, după decesul Eufrosiniei Grosu. Respectiv, reclamantul s-a adresat la notarul Maria Mardari, cu scopul de a depune declarație de acceptare a succesiunii, însă notarul i-a refuzat să primească declarația din motiv că, reclamantul nu are dreptul la moștenire.

La data de 22 decembrie 2011, reclamantul Alexandru Cudinov a depus cerere suplimentară, în care adițional celor indicate în cererea inițială, a indicat că, Ana - Maria Grosu a fost adoptată de reclamant și Eufrosinia Grosu, la vârsta de 7 ani, iar la vârsta de 16 ani a plecat din familie.

La fel, reclamantul a menționat că, în timpul căsătorie cu Eufrosinia Grosu, au deschis la Banca de Economii, contul nr. xxxxx, unde este depusă suma de 64 763 lei și contul nr. xxxxx, unde sunt depozitați 4 139 dolari SUA.

Prin urmare, reclamantul Alexandru Cudinov a solicitat recunoașterea proprietății comune în devălmășie, a Eufrosiniei Grosu și a lui Alexandru Cudinov, asupra apartamentului xxx și asupra conturilor bancare, deschise la Banca de Economii, nr. xxxxx și nr. xxxxx.

Prin hotărârea din 20 iulie 2012 a Judecătoriei Rîșcani, mun. Chișinău, s-a recunoscut dreptul lui Alexandru Cudinov asupra 1/2 din axxx și 1/2 cotă parte din conturile bancare nr. xxxxx și nr. xxxxx, deținute în Banca de Economii, pe numele Eufrosiniei Grosu. Laurențiu-Vlad Grosu și Ana – Maria Grosu au fost recunoscuți în calitate de moștenitori legali a câte 1/4 cotă-parte din masa succesorală, rămase după decesul Eufrosiniei Grosu, și anume a câte 1/4 din apartamentul xxxx și a câte 1/4 cotă parte din conturile bancare nr. xxxxx și nr. xxxxx, deținute în Banca de Economii, pe numele Eufrosiniei Grosu. S-a încasat în mod solidar, din contul lui Laurențiu-Vlad Grosu și Ana – Maria Grosu, în beneficiul lui Alexandru Cudinov, suma de 5 000 lei, cu titlu de cheltuieli de asistență juridică și 200 lei, cu titlu de taxă de stat achitată la depunerea acțiunii.

Iar, prin decizia din 24 octombrie 2012 a Curții de Apel Chișinău s-a scutit Laurențiu-Vlad Grosu, de la plata taxei de stat pentru cererea de apel, s-a respins, ca neîntemeiat, apelul declarat de Laurențiu-Vlad Grosu și reprezentantul său,

Alexandru Prisac și s-a menținut hotărârea din 20 iulie 2012 a Judecătoriei Rîșcani, mun. Chișinău.

Prin decizia din 20 februarie 2013 a Curții Supreme de Justiției s-a admis recursul declarat de Laurențiu-Vlad Grosu și s-au casat decizia din 24 octombrie 2012 a Curții de Apel Chișinău și hotărârea din 20 iulie 2012 a Judecătoriei Rîșcani, mun. Chișinău, cu trimiterea cauzei, spre rejudecare în fond, la Judecătoria Rîșcani, mun. Chișinău, în alt complet de judecată.

La 03 octombrie 2013, reclamantul Alexandru Cudinov a depus cerere de concretizare a acțiunii, prin care i-a atribuit calitatea de intervenient accesoriu Verei Doruc.

Suplimentar celor indicate în cererile depuse anterior, reclamantul a menționat că, valoarea xxx a sporit în timpul căsătoriei acestuia cu Eufrosinia Grosu, și anume prin faptul că, a fost construit subsolul bucătăriei, a fost reutilată bucătăria, cu schimbarea tuturor căilor de comunicații și a blocului sanitar, reconstruirea băii, a fost instalată ușă din metal la intrare și schimbate ușile de interior, a fost instalată teracotă și schimbată în totalitate podeaua, totodată au fost efectuate reparații periodice a apartamentului prin vopsirea pereților, podului, schimbarea periodică a tapetelor.

La 20 septembrie 2016, reclamantul Alexandru Cudinov a depus cerere de concretizare a acțiunii, prin care i-a atribuit calitatea de pârât, Verei Doruc.

Suplimentar celor indicate în cererile depuse anterior, reclamantul a menționat că, apartamentul xxxx, se afla în gestiunea CCL-134, iar reclamantul și Eufrosinia Grosu au achitat costul acestui apartament gestionarului.

Prin urmare, reclamantul, Alexandru Cudinov a solicitat recunoașterea proprietății comune în devălmășie a soților Alexandru Cudinov și Eufrosinia Grosu, asupra apartamentului xxxxx, recunoașterea dreptului de proprietate asupra apartamentului xxxxx, pentru Alexandru Cudinov și Eufrosinia Grosu, a câte 1/2 cotă parte fiecare, stabilirea a câte 1/2 cotă parte ideală din apartamentul xxxxx, pentru Alexandru Cudinov și Eufrosinia Grosu, recunoașterea proprietății comune în devălmășie a soților Alexandru Cudinov și Eufrosinia Grosu, asupra mijloacelor bănești depuse la Banca de Economii cu atribuirea fiecărui a câte 1/2 cotă parte din suma depozitată la contul bancar nr. xxxxx și contul bancar nr. xxxxx.

Prin hotărârea din 07 martie 2017 a Judecătoriei Chișinău, sediul Rîșcani s-a admis parțial, cererea de chemare în judecată depusă de Alexandru Cudinov împotriva lui Anei-Maria Grosu, lui Laurențiu-Vlad Grosu și Vera Doruc, intervenient accesoriu notarul public Maria Mardari, privind recunoașterea proprietății comune în devălmășie a soților asupra apartamentului, recunoașterea dreptului de proprietate și stabilirea a câte 1/2 cotă ideală din apartament pentru Alexandru Cudinov și Eufrosinia Grosu, recunoașterea proprietății comune în devălmășie a soților asupra mijloacelor bănești depuse la Banca de Economii cu atribuirea a câte 1/2 cotă parte din suma depozitată. S-a recunoscut proprietate comună în devălmășie a lui Alexandru Cudinov și Eufrosinia Grosu asupra: xxxx, înregistrat în Registrul bunurilor imobile la data de 09 septembrie 2004, cu numărul cadastral xxxxx după Eufrosinia Grosu și a mijloacelor bănești, depozitate pe conturile bancare nr. xxxxx și nr. xxxxx de la Banca Economii, pe numele Eufrosiniei Grosu. S-a determinat Eufrosiniei Grosu - 2/3 cotă-parte ideală din proprietatea în devălmășie și lui Alexandru Cudinov - 1/3 cotă-parte ideală din proprietatea în devălmășie și s-a recunoscut dreptul de proprietate a lui

Alexandru Cudinov asupra 1/3 cotă parte, din xxx, înregistrat în Registrul bunurilor imobile la data de 09 septembrie 2004, cu numărul cadastral xxxx după Eufrosinia Grosu și 1/3 cotă parte din mijloacele bănești, depozitate pe conturile bancare nr. xxxxx și nr. xxxxx de la Banca de Economii, pe numele Eufrosiniei Grosu. În rest, cererea lui Alexandru Cudinov împotriva Anei-Maria Grosu, lui Laurențiu-Vlad Grosu și Vera Doruc, intervenient accesoriu notarul public Mardari Maria, privind recunoașterea proprietății comune în devălmășie a soților asupra apartamentului, recunoașterea dreptului de proprietate și stabilirea a câte 1/2 cotă ideală din apartament după Alexandru Cudinov și Eufrosinia Grosu, recunoașterea proprietății comune în devălmășie a soților asupra mijloacelor bănești depuse la Banca de Economii, cu atribuirea a câte 1/2 cotă parte, din suma depozitată, s-a respins, ca neîntemeiată.

Iar, prin decizia din 19 decembrie 2017 a Curții de Apel Chișinău s-au respins apelurile declarate de Alexandru Cudinov, Laurențiu-Vlad Grosu și Ana – Maria Grosu și s-a menținut hotărârea din 07 martie 2017 a Judecătoriei Chișinău, sediul Rîșcani.

În conformitate cu art. 434 alin. (1) Cod de procedură civilă, recursul se declară în termen de 2 luni, de la data comunicării hotărârii sau a deciziei integrale, dacă legea nu prevede altfel.

După cum denotă materialele cauzei, copia deciziei motivate din data de 19 decembrie 2017 a Curții de Apel Chișinău, a fost expediată participanților la proces, la data de 26 februarie 2018, conform informației anexate la materialele cauzei (f.d.229 vol. II) dar date despre recepționarea acesteia de către recurenți, la materialele cauzei lipsesc.

În aceste circumstanțe, instanța de recurs precizează că, recursul a fost declarat de Alexandru Cudinov la 12 aprilie 2018 și de Laurențiu-Vlad Grosu la 02 mai 2018, cu respectarea termenului indicat la art. 434 alin. (1) Cod de procedură civilă.

Prin cererea de recurs, recurentul, Alexandru Cudinov a solicitat admiterea recursului, casarea parțială a deciziei din 19 decembrie 2017 a Curții de Apel Chișinău, cu pronunțarea unei noi hotărâri, prin care să fie admisă integral cererea de chemare în judecată depusă de Alexandru Cudinov împotriva lui Laurențiu-Vlad Grosu, Ana – Maria Grosu și Vera Doruc, intervenient accesoriu notarul Maria Mardari, cu privire la recunoașterea proprietății comune în devălmășie a soților.

În motivarea cererii de recurs, recurentul, Alexandru Cudinov a indicat că, nu este de acord cu repartizarea cotelor părți și anume Eufrosinei Grosu 2/3, iar recurentului doar o 1/3 cotă parte ideală, din proprietatea comună în devălmășie.

Astfel, recurentul a invocat că, a prezentat probe privind ducerea gospodăriei comune cu Eufrosinia Grosu începînd cu anul 1984, și anume certificatul nr. C-1406/11 din 19 iulie 2011 eliberat de Comisariatul de poliție a sectorului Rîșcani mun. Chișinău, certificatul CCL -134 nr. 135 din 26 mai 2011, certificatul CCL-134 din 09 iulie 2012, privind achitarea primei rate în cooperativă, certificat de la biserica Sf. Mare Mucenic Dumitru, prin care se confirmă că, Alexandru Cudinov a înregistrat căsătoria religioasă cu Eufrosinia Grosu, copia certificatului de căsătorie, extrasul din Registrul bunurilor imobile, prin care se confirmă că, dreptul de proprietate asupra xxx a fost înregistrat în timpul căsătoriei, și anume la data de 26 noiembrie 1997.

La fel, recurentul Alexandru Cudinov a menționat că, fiind audiați în prima instanță, martorii au confirmat că, pe parcursul anilor 1984-2011, acesta a construit

beci sub bucătărie, a făcut replanificare în apartament și reparație capitală a bunului imobil în litigiu.

Cu referire la contururile bancare deschise la Banca de Economii, recurentul a indicat că, acești bani au fost depuși în timpul căsătoriei, conform contractului nr. 191 din 18 iunie 1997.

La fel, recurentul a invocat că, copiii Ana-Maria Grosu și Laurențiu-Vlad Grosu nu au fost prezenți la funerarele Eufrosinei Grosu și nu a suportat careva cheltuieli în legătură cu acestea.

La 02 mai 2018, Laurențiu-Vlad Grosu a depus cerere de recurs împotriva deciziei din 19 decembrie 2017 a Curții de Apel Chișinău, prin care a solicitat admiterea recursului, casarea deciziei din 19 decembrie 2017 a Curții de Apel Chișinău și a hotărârii din 07 martie 2017 a Judecătorei Chișinău, sediul Rîșcani, cu pronunțarea unei noi hotărâri, prin care să fie respinsă integral, cererea de chemare în judecată depusă de Alexandru Cudinov împotriva lui Laurențiu-Vlad Grosu, Ana – Maria Grosu și Vera Doruc, intervenient accesoriu notarul Maria Mardari, cu privire la recunoașterea proprietății comune în devălmășie a soților.

În motivarea cererii de recurs, recurentul, Laurențiu-Vlad Grosu a indicat că, instanțele ierarhic inferioare nu au aplicat legea care trebuia să fie aplicată, și anume au aplicat prevederile art. 240 din Codul civil din 1964, care au fost modificate în anul 1994, prin Legea nr. 212-XIII din 29 iulie 1994 și care reglementau privatizarea bunurilor imobile, dar nu dobândirea unui bun imobil, ca membru al cooperativei de construcție.

Recurentul a invocat că, Eufrosinia Grosu a dobândit apartamentul la data de 16 august 1990, când a achitat integral costul acestuia, adică până la încheierea căsătoriei cu Alexandru Cudinov. Respectiv, instanțele de judecată urmau să aplice Hotărârea Sovietului Miniștrilor al RSSM nr. 338 din 08 octombrie 1984 cu privire la aprobarea Statului-model al cooperativei de construire a locuințelor din RSSM.

Recurentul, Laurențiu-Vlad Grosu a menționat că, instanțele ierarhic inferioare și-au întemeiat soluția în baza depozițiilor martorilor, solicitați de a fi audiați de Alexandru Cudinov, însă nu s-au expus asupra depozițiilor martorilor, solicitați de a fi audiați de recurent, care au comunicat că, Alexandru Cudinov nu a reparat apartamentul și nici nu au fost aduse careva îmbunătățiri la apartament.

La fel, recurentul a indicat că, Alexandru Cudinov nu a prezentat probe cu referire la reparațiile efectuate în timpul căsătoriei, ori alte îmbunătățiri substanțiale asupra acestui apartament, fapt recunoscut de acesta în ședința de judecată.

Recurentul, Laurențiu-Vlad Grosu a invocat că, certificatul nr. 135 din data de 26 mai 2011, eliberat de CCL-134, prin care se confirmă că, Alexandru Cudinov a locuit împreună cu Eufrosinia Grosu din 1984 și duceau o gospodărie comună, nu corespunde realității, or acesta a fost întocmit eronat.

De asemenea, recurentul a menționat că, prima instanță și-a consolidat soluția în baza certificatului de cununie, care a fost eliberat recent și nu conține careva trimiteri la vreun extras dintr-un registru bisericesc din anul înregistrării cununii religioase între Eufrosinia Grosu și Alexandru Cudinov.

Recurentul, Laurențiu-Vlad Grosu a invocat că, instanțele ierarhic inferioare nu s-a expus asupra termenului de prescripție de 3 ani, invocat de recurent.

Cu referire la sumele bănești depuse de Eufrosinia Grosu la Banca de Economii, recurentul a indicat că, acestea au fost depuse după desfacerea căsătoriei acesteia cu Alexandru Cudinov.

La data de 19 iulie 2018, în adresa părților din litigiu, Alexandru Cudinov, Laurențiu-Vlad Grosu, Ana – Maria Grosu, Vera Doruc, notarul Maria Mardari a fost expediată copiile recursurilor declarate de către Alexandru Cudinov și Laurențiu-Vlad Grosu, cu înștiințarea despre necesitatea depunerii referinței, însă pînă la examinarea recursului, nici una din părțile menționate supra, nu au depus referințe, prin care să-și expună opinia asupra cererilor de recurs depuse de către Alexandru Cudinov și Laurențiu-Vlad Grosu.

Iar, la data de 13 august 2018, Alexandru Cudinov a depus referință la cererea de recurs depusă de către Laurențiu-Vlad Grosu, prin care a solicitat declararea inadmisibilității recursului declarat de Laurențiu-Vlad Grosu.

Prin încheierea din 10 octombrie 2018 a Curții Supreme de Justiție, recursurile declarate de către Alexandru Cudinov și Laurențiu-Vlad Grosu, împotriva deciziei din data de 19 decembrie 2017 a Curții de Apel Chișinău, au fost considerate admisibile.

Studiind materialele dosarului, Colegiul civil comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție consideră că, recursul declarat de Alexandru Cudinov, urmează a fi respins, iar recursul declarat de Laurențiu-Vlad Grosu, urmează a fi admis, se casează parțial decizia din 19 decembrie 2017 a Curții de Apel Chișinău și hotărârea din 07 martie 2017 a Judecătoriei Chișinău, sediul Rîșcani, în cauza civilă, la cererea de chemare în judecată depusă de Alexandru Cudinov împotriva lui Laurențiu-Vlad Grosu, Ana – Maria Grosu și Vera Doruc, intervenient accesoriu notarul Maria Mardari, cu privire la recunoașterea proprietății comune în devălmășie a soților, în partea în care s-a recunoscut proprietate comună în devălmășie a lui Alexandru Cudinov și Eufrosinia Grosu asupra mijloacelor bănești, depozitate pe conturile bancare nr.xxxxx și nr.xxxxx, de la Banca Economii, pe numele Eufrosiniei Grosu și s-a recunoscut dreptul de proprietate a lui Alexandru Cudinov asupra 1/3 cotă parte din mijloacele bănești, depozitate pe conturile bancare nr. xxxxx și nr.xxxxx, de la Banca de Economii, pe numele Eufrosiniei Grosu, și în această parte, se pronunță o hotărâre nouă, prin care se respinge integral pretenția lui Alexandru Cudinov privind recunoașterea proprietății comune în devălmășie a soților asupra mijloacelor bănești depuse la Banca de Economii, cu atribuirea a cîte 1/2 cotă parte din suma depozitată. În rest, decizia din 19 decembrie 2017 a Curții de Apel Chișinău și hotărârea din 07 martie 2017 a Judecătoriei Chișinău, sediul Rîșcani se mențin, din următoarele considerente.

În conformitate art. 442 alin. (1) din Codul de procedură civilă, judecând recursul declarat împotriva deciziei date în apel, instanța verifică, în limitele invocate în recurs și în baza referinței depuse de către intimat, legalitatea hotărârii atacate, fără a administra noi dovezi.

Articolul 444 din Codul de procedură civilă consemnează că, recursul se examinează fără înștiințarea participanților la proces.

În conformitate cu art. 445 alin. (1) lit. a) din Codul de procedură civilă, instanța, după ce judecă recursul, este în drept să respingă recursul și să mențină decizia

instanței de apel și, după caz, hotărârea primei instanțe, precum și încheierile atacate cu recurs.

Iar, în conformitate cu art. 445 alin. (1) lit. b) din Codul de procedură civilă, instanța, după ce judecă recursul, este în drept să admită recursul și să caseze integral sau parțial decizia instanței de apel și hotărârea primei instanțe, pronunțând o nouă hotărâre.

Din materialele cauzei, Colegiul constată că, la 27 decembrie 1991 a fost înregistrată căsătoria dintre Alexandru Cudinov și Eufrosinia Grosu, conform extrasului de pe actul de căsătorie nr. 27 din 27 decembrie 1991 (f.d.9 vol. I). Ulterior, la 01 martie 2001 s-a desfăcut căsătoria dintre Alexandru Cudinov și Eufrosinia Grosu (f.d.8 vol. I).

Instanța de recurs reține că, la 07 mai 2011, a decedat Eufrosinia Grosu, conform certificatului de deces cu seria DC-IV 0909250 (f.d.7 vol. I), iar conform informației Centrului de evidență a gajului, actelor notariale și a debitorilor a Ministerului Justiției al RM, după decesul Eufrosiniei Grosu, la 24 mai 2011 a fost deschis dosarul succesoral 379056, în baza declarației depuse de Vera Doruc (f.d.32 vol. I).

Conform art. 4 Codul familiei, în redacția Legii din 26 octombrie 2000, pentru reglementarea relațiilor personale nepatrimoniale și patrimoniale dintre membrii familiei, prevăzute la art.3, nereglementate de legislația familială, se aplică legislația civilă în măsura în care aceasta nu contravine esenței relațiilor familia.

Art. 6 Codul civil, în redacția Legii din 06 iunie 2002 prevede că, legea civilă nu are caracter retroactiv. Ea nu modifică și nici nu suprimă condițiile de constituire a unei situații juridice constituite anterior, nici condițiile de stingere a unei situații juridice stinse anterior. De asemenea, legea nouă nu modifică și nu desființează efectele deja produse ale unei situații juridice stinse sau în curs de realizare.

Astfel, instanța de recurs relevă că, instanțele ierarhic inferioare corect au stabilit că, dreptul la acțiune a lui Alexandru Cudinov a apărut atât până, cât și după anul 2002, respectiv, în litigiul dedus judecății urmează a fi aplicate atât prevederile Codului civil, în redacția Legii din 26 decembrie 1964, cât și prevederile Codului civil, în redacția Legii din 06 iunie 2002, la fel urmează a fi aplicate atât prevederile Codului căsătoriei și familiei, în redacția Legii din 26 decembrie 1969, cât și prevederile Codului familiei, în redacția Legii din 26 octombrie 2000.

Cu referire la aplicarea termenului de prescripție în litigiul dedus judecății, instanța de recurs relevă că, prescripția extinctivă este termenul, la expirarea căruia în cazul în care acțiunea n-a fost înaintată, se stinge dreptul civil la admiterea acțiunii, dreptul la apărare, pe calea acțiunii civile, dreptul la acțiune. Expirarea prescripției extinctive nu duce la încetarea dreptului subiectiv civil încălcat, ci stinge dreptul subiectiv civil la apărarea pe calea acțiunii civile.

În acest context, Colegiul menționează că, conform art. 9 al Codului căsătoriei și familiei, în redacția Legii din 26 decembrie 1969, prescripția nu se extinde asupra pretențiilor, ce decurg din raporturile de căsătorie și de familie, cu excepția cazurilor, când termenul pentru apărarea dreptului încălcat este stabilit de legislația Uniunii RSS și de prezentul Cod. În acest caz prescripția se aplică de instanța de judecată în conformitate cu legislația civilă, dacă legea nu prevede altceva.

Iar, conform art. 8 al Codului familiei, în redacția Legii din 26 octombrie 2000, cerințele ce țin de relațiile familiale sînt imprescriptibile, cu excepția cazurilor cînd

termenele pentru apărarea dreptului lezat sînt prevăzute în mod expres de prezentul cod. La examinarea cerințelor ce țin de relațiile familiale, instanța judecătorească aplică normele care reglementează prescripția în conformitate cu prevederile articolelor respective ale Codului civil.

Art. 74 al Codului civil, în redacția Legii din 26 decembrie 1964, prevedea că, termenul general pentru apărarea printr-o acțiune a drepturilor încălcate ale unei persoane (prescripția) este de trei ani, iar în litigiile dintre organizațiile de stat, colhozuri și alte organizații cooperatiste și celelalte organizații obștești – de un an.

Conform art. 267 Codul civil, în redacția Legii din 06 iunie 2002, termenul general în interiorul căruia persoana poate să-și apere, pe calea intentării unei acțiuni în instanță de judecată, dreptul încălcat este de 3 ani.

Iar, conform art. 25 alin. (8) Codul familiei, în redacția Legii din 26 octombrie 2000, pentru împărțirea bunurilor proprietate în devălmășie a soților a căror căsătorie a fost desfăcută, se stabilește un termen de prescripție de 3 ani.

Instanța de recurs indică că, curgerea termenului de prescripție de trei ani pentru cerințele de partaj a averii comune a soților începe nu din momentul încetării căsătoriei, dar de cînd persoana a aflat sau trebuia să afle despre lezarea dreptului ei.

Astfel, Colegiul reține că, Alexandru Cudinov a depus cererea de chemare în judecată împotriva lui Laurențiu-Vlad Grosu, Ana – Maria Grosu și Vera Doruc, intervenient accesoriu notarul Maria Mardari, cu privire la recunoașterea proprietății comune în devălmășie a soților, la 05 iulie 2011, în cadrul termenului de prescripție, în contextul în care, la 24 mai 2011 a fost deschis dosarul succesoral 379056, după decesul Eufrosiniei Grosu, iar după cum atestă materialele dosarului, după desfacerea căsătoriei și pînă la decesul Eufrosiniei Grosu, Alexandru Cudinov a locuit și a dus o gospodărie în comun cu Eufrosinia Grosu.

Conform art. 20 alin. (1) Codul familiei, în redacția Legii din 26 octombrie 2000, bunurile dobîndite de către soți în timpul căsătoriei aparțin ambilor cu drept de proprietate în devălmășie, conform legislației.

Art. 23 Codul familiei, în redacția Legii din 26 octombrie 2000 prevede că, bunurile ce aparțin fiecăruia dintre soți pot fi recunoscute de instanța judecătorească proprietate în devălmășie a acestora dacă se va stabili că, în timpul căsătoriei, din contul mijloacelor comune ale soților sau al mijloacelor unuia dintre soți ori în urma muncii numai a unuia dintre soți, valoarea acestor bunuri a sporit simțitor (reparație capitală, reconstrucție, reutilare, reamenajare etc.).

Conform art. 25 alin. (1) Codul familiei, în redacția Legii din 26 octombrie 2000, împărțirea proprietății în devălmășie a soților poate fi făcută atît în timpul căsătoriei, cît și după desfacerea ei, la cererea oricărui dintre soți.

Art. 26 alin. (1-2) Codul familiei, în redacția Legii din 26 octombrie 2000, stabilește că, la împărțirea proprietății în devălmășie a soților și determinarea cotelor-părți din aceasta, părțile soților sînt considerate egale dacă contractul matrimonial nu prevede altfel. Instanța judecătorească este în drept să diferențieze cotele-părți în proprietatea în devălmășie a soților, ținînd cont de interesele unuia dintre soți și/sau de interesele copiilor minori.

Astfel, instanța de recurs indică că, reclamantul a solicitat recunoașterea proprietății comune în devălmășie a soților Alexandru Cudinov și Eufrosinia Grosu, asupra apartamentului xxxxx, recunoașterea dreptului de proprietate asupra

apartamentului xxxxx, pentru Alexandru Cudinov și Eufrosinia Grosu, a câte 1/2 cotă parte fiecare, stabilirea a câte 1/2 cotă parte ideală din apartamentul xxxxx, pentru Alexandru Cudinov și Eufrosinia Grosu, precum și recunoașterea proprietății comune în devălmășie a soților Alexandru Cudinov și Eufrosinia Grosu, asupra mijloacelor bănești depuse la Banca de Economii cu atribuirea fiecărui a câte 1/2 cotă parte, din suma depozitată la contul bancar nr. xxxxx și contul bancar nr. xxxxx.

Cu referire la apartamentul xxxxx, Colegiul relevă că, instanțele ierarhic inferioare corect au recunoscut proprietate comună în devălmășie a lui Alexandru Cudinov și Eufrosinia Grosu asupra apartamentului din litigiu și au recunoscut dreptul de proprietate a lui Alexandru Cudinov asupra 1/3 cotă parte, din xxx.

Or, conform adevărîței de înregistrare nr.Ra-262-5 din 26 noiembrie 1997 apartamentul xxxxx este înregistrat cu drept de proprietate după Eufrosinia Grosu (f.d.6 vol.I). Iar, conform extrasului din Registrul bunurilor imobile, Eufrosinia Grosu deținea cu drept de proprietate bunul imobil în litigiu, fiind înregistrat în Registrul bunurilor imobile, la data de 09 septembrie 2004, în temeiul certificatului-134 nr.108 din 13 noiembrie 1997 (f.d.76 vol. I).

La fel, instanța de recurs reține că, la 27 decembrie 1991 a fost înregistrată căsătoria dintre Alexandru Cudinov și Eufrosinia Grosu, conform extrasului de pe actul de căsătorie nr. 27 din 27 decembrie 1991 (f.d.9 vol. I). Iar, deși ulterior, la 01 martie 2001 s-a desfășurat căsătoria dintre Alexandru Cudinov și Eufrosinia Grosu (f.d.8 vol. I), din materialele cauzei rezultă că, ei au locuit împreună în apartamentul xxxxx și au dus gospodărie comună pînă la data de 07 mai 2011 (f.d.10 vol. I), cînd Eufrosinia Grosu a decedat și toate cheltuielile funerare au fost suportate de Alexandru Cudinov, fapt confirmat prin certificatele anexate la dosar (f.d.12-16 vol. I).

Colegiul relevă că, Eufrosinia Grosu, fiind membru al CCL-134, pentru apartamentul din litigiu, a achitat la 04 aprilie 1980, către CCL-134 prima rată de 3 700 ruble, iar apoi a achitat restul din costul integral al apartamentului, în mărime de 4 703 ruble, fapt confirmat prin chitanța de plată din 04 aprilie 1980 (f.d.71 vol. I), mențiunile din cartea de plată al membrului CCL-134 pentru plata serviciilor comunale și de întreținere a casei (f.d.17-21 vol. I), certificatul nr.108 din data de 13 noiembrie 1997 (f.d.77 vol. II) și certificatul nr. 1 din 09 iulie 2012 (f.d.81 vol. I).

În acest sens, Colegiul menționează că, instanțele ierarhic inferioare corect au recunoscut proprietate comună în devălmășie a lui Alexandru Cudinov și Eufrosinia Grosu asupra apartamentului din litigiu și au recunoscut dreptul de proprietate a lui Alexandru Cudinov asupra 1/3 cotă parte și dreptul de proprietate a Eufrosiniei Grosu asupra 2/3 cotă parte, din apartamentul xxx or, prima rată pentru construcția apartamentului din litigiu, în mărime de 3 700 ruble, a fost achitată de către Eufrosinia Grosu, pînă a se afla în relații de căsătorie cu Alexandru Cudinov, și doar o parte, cu mult mai mică, comparativ cu prima rată achitată, în timpul cînd Eufrosinia Grosu a dus gospodărie în comun cu reclamantul, Alexandru Cudinov.

Respectiv, prin prisma normelor citate supra, instanța de recurs menționează că, bunurile fiecăruia dintre soți pot fi recunoscute proprietate în devălmășie a lor, dacă se va constata că, în timpul căsătoriei au fost efectuate investiții ce au sporit esențial valoarea acestor bunuri (reparație capitală, finisarea construcției, reutilizarea etc.). Concomitent, stabilind cotele-părți din asemenea bunuri, instanța

judecătorească va ține cont de mijloacele depuse de către unul dintre soți pînă la încheierea căsătoriei și respectiv va spori cota acestui soț din bunuri.

La fel, instanța de recurs indică că, conform declarațiilor martorilor Alexandru Suruceanu, Maria Stropșa, Svetlana Oprea, audiați în prima instanță, după divorț, Eufrosinia Grosu a dus gospodărie în comun cu reclamantul, Alexandru Cudinov și au făcut investiții în apartamentul xxxx și anume a fost construit un beci capital, în subsolul bucătăriei, au reconstruit bucătăria, balcoanele, au schimbat rețelele de comunicații. Adică, în perioada cînd Eufrosinia Grosu a dus gospodărie în comun cu reclamantul, Alexandru Cudinov, au fost efectuate reparații capitale și curente ale xxxxx.

Respectiv, Colegiul apreciază ca fiind corectă concluzia primei instanțe precum că, contribuția și aportul lui Alexandru Cudinov la sporirea valorii apartamentului xxxx, a fost unul efectiv, real și considerabil.

Cu referire la mijloacele bănești, depozitate pe conturile bancare nr.xxxxx și nr.xxxxx de la Banca Economii, pe numele Eufrosiniei Grosu, instanța de recurs indică că, la 18 iunie 1997, Eufrosinia Grosu a încheiat cu Filiala nr. 1 Chișinău a Băncii de Economii, contractul nr.191 cu privire la deschiderea unor conturi bancare, fără specificarea numărului contului bancar, ce urma fi deschis în baza acestui contract (f.d.54).

Totodată, instanța de recurs indică că, conform extrasului din contul bancar nr. xxxxx, în acest cont, Eufrosinia Grosu a depozitat suma de 4 239,05 dolari (f.d.55-56 vol. I), iar conform extrasului din contul bancar nr. xxxxx, Eufrosinia Grosu a depozitat în acest cont, suma de 62 815,84 lei (f.d.57-58 vol. I).

Colegiul relevă că, mijloacele bănești din instituțiile financiare pot fi împărțite numai între persoanele care sînt căsătorite oficial.

Instanța de recurs relevă că, suma de 4 239,05 dolari a fost depozitată de Eufrosinia Grosu, în contul bancar nr. xxxxx, la data de 18 februarie 2011 (f.d. 56 vol. I), iar suma de 62 815,84 lei a fost depozitată de Eufrosinia Grosu, în contul bancar nr. xxxxx, în perioada 04 ianuarie 2010 -11 februarie 2011 (f.d. 58 vol. I).

Astfel, Colegiul menționează că, mijloacele bănești din conturile bancare nr.xxxxx și nr.xxxxx de la Banca Economii, au fost depozitate pe numele Eufrosiniei Grosu, în afara căsătoriei cu reclamantul Alexandru Cudinov. Or, căsătoria dintre Alexandru Cudinov și Eufrosinia Grosu a fost înregistrată la 27 decembrie 1991, iar la 01 martie 2001 a fost desfăcută căsătoria dintre Alexandru Cudinov și Eufrosinia Grosu.

În acest sens, Colegiul menționează că, instanțele ierarhic inferioare eronat au recunoscut proprietate comună în devălmășie a lui Alexandru Cudinov și Eufrosinia Grosu asupra mijloacelor bănești, depozitate pe conturile bancare nr.xxxxx și nr.xxxxx de la Banca Economii, pe numele Eufrosiniei Grosu și eronat au recunoscut dreptul de proprietate a lui Alexandru Cudinov asupra 1/3 cotă parte din mijloacele bănești, depozitate pe conturile bancare nr. xxxxx și nr.xxxxx de la Banca de Economii, pe numele Eufrosiniei Grosu.

Or, instanțele ierarhic inferioare greșit au constatat că, conturile bancare nr.xxxxx și nr.xxxxx, au fost deschise în baza contractului nr.191 din 18 iunie 1997, încheiat între Filiala nr. 1 Chișinău a Băncii de Economii și Eufrosinia Grosu, deoarece în acest contract nu este indicat numărul conturilor deschise la acel moment.

Mai mult, conform extrasului din contul nr.xxxxx, acesta a fost deschis de Eufrosinia Grosu pe un termen de 12 luni, cu expirarea termenului la data de 19 februarie 2012 (f.d.55 vol.I). Respectiv, contul nr.xxxxx a fost deschis de Eufrosinia Grosu la 19 februarie 2011.

Totodată, reclamantul Alexandru Cudinov nu a prezentat probe care ar confirma faptul că, mijlocele bănești au fost depuse în conturile bancare nr.xxxxx și nr.xxxxx, deschise pe numele Eufrosiniei Grosu, în timpul căsătoriei dintre reclamant și aceasta.

Iar, în conformitate cu art. 118 alin. (1) Cod de procedură, fiecare parte trebuie să dovedească circumstanțele pe care le invocă drept temei al pretențiilor și obiecțiilor sale dacă legea nu dispune altfel.

În circumstanțele reținute mai sus, Colegiul menționează că, instanțele ierarhic inferioare eronat au recunoscut proprietate comună în devălmășie a lui Alexandru Cudinov și Eufrosinia Grosu asupra mijloacelor bănești, depozitate pe conturile bancare nr.xxxxx și nr.xxxxx de la Banca Economii, pe numele Eufrosiniei Grosu și dreptul de proprietate a lui Alexandru Cudinov asupra 1/3 cotă parte din mijloacele bănești, depozitate pe conturile bancare nr. xxxx și nr.xxxxx de la Banca de Economii, pe numele Eufrosiniei Grosu.

Or, conform materialelor cauzei, mijloacele bănești, au fost depozitate de Eufrosinia Grosu la conturile bancare nr.xxxxx și nr.xxxxx de la Banca Economii după desfacerea căsătoriei dintre Alexandru Cudinov și Eufrosinia Grosu, la 01 martie 2001.

Mai mult, conform informației oferite de Primăria Cobîlea, Eufrosina Grosu a locuit în satul Cobîlea, raionului Cobîlea, iar în anul 1997 a vîndut casa care o deținea în acea localitate (f.d.29 vol. II).

Ca urmare a celor reținute supra, în sensul art. 6 alin. (1) al CEDO, instanța de recurs ține să menționeze că, instanțele de judecată, trebuie, să indice cu suficientă claritate motivele pe care-și întemeiază hotărârile, iar avînd în vedere caracterul determinant al concluziilor sale, să prezinte noțiunile, ce implică o apreciere a faptelor supuse aprecierii. De asemenea, noțiunea de proces echitabil impune ca instanța de judecată să nu-și motiveze doar sumar hotărârea sa, ci să examineze efectiv problemele esențiale care-i sunt supuse aprecierii și să nu să se rezume doar la probarea concluziilor unei părți.

Reiterînd, motivele de fapt și de drept, expuse mai sus, că recursul declarat de Alexandru Cudinov este neîntemeiat, iar recursul declarat de Laurențiu-Vlad Grosu este întemeiat, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție, concluzionează de a respinge recursul declarat de Alexandru Cudinov și de a admite recursul declarat de Laurențiu-Vlad Grosu, se casează parțial decizia din 19 decembrie 2017 a Curții de Apel Chișinău și hotărârea din 07 martie 2017 a Judecătoriei Chișinău, sediul Rîșcani, în cauza civilă, la cererea de chemare în judecată depusă de Alexandru Cudinov împotriva lui Laurențiu-Vlad Grosu, Ana – Maria Grosu și Vera Doruc, intervenient accesoriu notarul Maria Mardari, cu privire la recunoașterea proprietății comune în devălmășie a soților, în partea în care, s-a recunoscut proprietate comună în devălmășie a lui Alexandru Cudinov și Eufrosinia Grosu asupra mijloacelor bănești, depozitate pe conturile bancare nr.xxxxx și nr.xxxxx de la Banca Economii, pe numele Eufrosiniei Grosu și s-a recunoscut dreptul de proprietate a lui Alexandru Cudinov asupra 1/3 cotă parte din mijloacele bănești,

depozitate pe conturile bancare nr. xxxxx și nr.xxxxx de la Banca de Economii, pe numele Eufrosiniei Grosu, și în această parte, se pronunță o hotărâre nouă, prin care se respinge integral pretenția lui Alexandru Cudinov privind recunoașterea proprietății comune în devălmășie a soților asupra mijloacelor bănești depuse la Banca de Economii, cu atribuirea a câte 1/2 cotă parte din suma depozitată. În rest, decizia din 19 decembrie 2017 a Curții de Apel Chișinău și hotărârea din 07 martie 2017 a Judecătoriei Chișinău, sediul Rîșcani se mențin.

În conformitate cu art. 445 alin. (1) lit. a) și lit. b), art. 445 alin. (2)-(3) din Codul de procedură civilă, Colegiul civil comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție

d e c i d e:

Se respinge recursul declarat de Alexandru Cudinov.

Se admite recursul declarat de Laurențiu-Vlad Grosu.

Se casează parțial decizia din 19 decembrie 2017 a Curții de Apel Chișinău și hotărârea din 07 martie 2017 a Judecătoriei Chișinău, sediul Rîșcani, în cauza civilă, la cererea de chemare în judecată depusă de Alexandru Cudinov împotriva lui Laurențiu-Vlad Grosu, Ana – Maria Grosu și Vera Doruc, intervenient accesoriu notarul Maria Mardari, cu privire la recunoașterea proprietății comune în devălmășie a soților, în partea în care, s-a recunoscut proprietate comună în devălmășie a lui Alexandru Cudinov și Eufrosinia Grosu asupra mijloacelor bănești, depozitate pe conturile bancare nr.xxxxx și nr.xxxxx de la Banca Economii, pe numele Eufrosiniei Grosu și s-a recunoscut dreptul de proprietate a lui Alexandru Cudinov asupra 1/3 cotă parte din mijloacele bănești, depozitate pe conturile bancare nr. xxxxx și nr.xxxxx de la Banca de Economii, pe numele Eufrosiniei Grosu și în această parte se pronunță o hotărâre nouă, după cum urmează:

Se respinge integral pretenția lui Alexandru Cudinov privind recunoașterea proprietății comune în devălmășie a soților asupra mijloacelor bănești depuse la Banca de Economii, cu atribuirea a câte 1/2 cotă parte din suma depozitată.

În rest, decizia din 19 decembrie 2017 a Curții de Apel Chișinău și hotărârea din 07 martie 2017 a Judecătoriei Chișinău, sediul Rîșcani, se mențin.

Decizia este irevocabilă.

Președintele ședinței,
judecătorul

Valeriu Doagă

judecătorii

Svetlana Filincova

Tamara Chișca-Doneva

Victor Burduh

Nina Vascan

